

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/109/2022
Identifikačné číslo spisu:	8714212164
Dátum vydania rozhodnutia:	28.07.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8714212164.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a členiek senátu JUDr. Aleny Adamcovej a JUDr. Jany Haluškovvej, v spore žalobcu Y. U., bývajúceho v A. Y., Q. XXXX/XXC, zastúpeného spoločnosťou BERNÍK & partneri, s.r.o., so sídlom vo Svite, Štúrova 101, IČO: 47 256 451, proti žalovanej Generali Česká pojišťovna a.s., so sídlom v Prahe, Spálená 75/16, IČO: 45 272 956, zastúpenej spoločnosťou MST PARTNERS, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Laurinská 3, IČO: 36 861 545, o zaplatenie 213.428,82 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 7C/15/2018, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 22. augusta 2019 sp. zn. 10Co/78/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanej priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 4. februára 2019 č. k. 7C/15/2018-216 konanie v časti týkajúcej sa istiny 98.237,22 eur zastavil (výrok I.), žalobu v celom rozsahu zamietol (výrok II.), žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 % (výrok III.) a vyslovil, že o výške náhrady trov konania súd rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku (výrok IV.). V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa žalobou podanou na Okresný súd Poprad 28. októbra 2014 domáhal voči žalovanej Genertel poisťovňa a.s. pobočka poisťovne z iného členského štátu, IČO: 36 869 511 (subjektu bez procesnej spôsobilosti), zaplatenia sumy 213.428,82 eur spolu s príslušenstvom z dôvodu, že 28. októbra 2012 bol ako chodec zrazený osobným motorovým vozidlom a bola mu spôsobená ťažká ujma na zdraví. Podaním doručeným Okresnému súdu Poprad 8. decembra 2015 vzal žalobu v časti istiny 98.237,22 eur späť. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil, že poistná udalosť (dopravná nehoda), z ktorej žalobca odvodzuje svoj nárok, sa stala 28. októbra 2012 a subjektívna dvojročná premľacia doba začala plynúť najneskôr od podania posudku Y. Y. N. z 30. mája 2014 o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia, nakoľko v tom čase už bol zdravotný stav poškodeného ustálený a bolo možné vyčíslieť výšku škody. Premľacia doba tak márne uplynula 30. mája 2016, keďže žaloba smerovala proti

procesne nespôsobilému subjektu a až po jej uplynutí podal žalobca zastúpený advokátom 11. januára 2017 návrh na zmenu subjektu na strane žalovaného. Okresný súd Poprad uznesením č. k. 12C/206/2016-121 z 11. januára 2018 tomuto návrhu žalobcu vyhovel a na miesto dovtedajšej žalovanej Genertel poisťovňa a.s. pobočka poisťovne z iného členského štátu, so sídlom v Bratislave, Lamačská cesta 3/A, IČO: 36 869 511 (subjektu bez procesnej spôsobilosti - organizačnej zložky právnickej osoby), povolil vstup novej žalovanej s procesnou spôsobilosťou - Generali Poist'ovňa, a. s., so sídlom v Bratislave, Lamačská cesta 3/A, IČO: 35 709 332. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že v žalobe nebol žalovaný subjekt správne žalobcom označený, pričom k spočítaniu premlčacej doby podľa § 112 Občianskeho zákonníka podaním žaloby voči procesne nespôsobilému subjektu nedošlo. Z uvedených dôvodov preto žalobu zamietol. Vzhľadom na dôvodne vznesenú námietku premlčania uplatneného nároku už ďalšie navrhnuté dôkazy (výsluch strán, znalecké dokazovanie) z dôvodu hospodárnosti konania nevykonával. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1, 2 a § 256 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 22. augusta 2019 sp. zn. 10Co/78/2019 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Po preskúmaní veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav, keď vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností z hľadiska posúdenia opodstatnenosti žaloby, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil a na ich základe dospel k správny skutkovým a právnym záverom, ktoré odôvodnil v súlade s § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP). Na doplnenie uviedol, že žalobca podal žalobu na miestne nepríslušný Okresný súd Poprad a ako žalovaný subjekt označil Genertel poisťovňa a.s. pobočka poisťovne z iného členského štátu, so sídlom v Bratislave, Lamačská cesta 3/A, IČO: 36 869 511, právna forma: podnik zahraničnej osoby (organizačná zložka podniku zahraničnej osoby). S poukazom na § 5 ods. 1 a 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“), § 160 ods. 2 a ods. 3 písm. b) veta prvá CSP uviedol, že súd prvej inštancie (Okresný súd Poprad ani Okresný súd Bratislava IV) nemal voči žalobcovi poučovaciu povinnosť, nakoľko bol v konaní od začiatku zastúpený advokátom a bolo tak výlučne jeho povinnosťou v žalobe označiť procesne spôsobilý žalovaný subjekt. Nestotožnil sa s názorom žalobcu, že úlohou súdu je pomáhať žalobcovi odstrániť formálne prekážky brániace meritórnemu prejednaniu uplatneného nároku s cieľom predísť odporetiu prístupu k spravodlivosti a že jeho povinnosťou bolo vyzvať žalobcu na odstránenie väd podania podľa § 43 OSP. Dôvodil, že označenie žalovanej strany bez právnej subjektivity nie je formálnym nedostatkom, ale ide o esenciálnu náležitosť žaloby, podmienku konania, splnenie ktorej je súd povinný skúmať kedykoľvek počas konania. Procesný postup Okresného súdu Poprad, ktorý uznesením z 11. januára 2018 č. k. 12C/206/2016-121 rozhodol tak, že na miesto v žalobe označeného subjektu bez právnej subjektivity pripustil vstup subjektu s právnou subjektivitou, bol podľa odvolacieho súdu v absolútnom rozpore so zákonom. Dodal, že nedostatok procesnej subjektivity je taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, pričom ak by mal žalobca v úmysle žalovať zahraničnú právnickú osobu, musel by k žalobe pripojiť aj výpis z registra alebo z inej evidencie, do ktorej je zahraničná osoba zapísaná. Žalobca však v žalobe jasne, nezameniteľne a zrozumiteľne označil za žalovaného len organizačnú zložku zahraničnej právnickej osoby, ktorá nemá procesnú subjektivitu. Z tohto dôvodu nemožno hovoriť o vade podania spočívajúcej v mylnom označení subjektu, pretože nejde o chybu v písaní alebo o inú zrejmu nesprávnosť, ktorá sa vyskytla pri písomnom vyhotovení žaloby. Žalobca uviedol v žalobe všetky identifikačné znaky, ktoré boli potrebné na identifikáciu žalovaného subjektu. Odvolací súd uviedol, že organizačná zložka zahraničnej právnickej osoby, t. j. aj pobočka poisťovne z iného členského štátu nemá procesnú subjektivitu podľa § 61 CSP (predtým § 19 CSP), pretože nemá spôsobilosť mať práva a povinnosti v zmysle § 18 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Stranou sporu pred súdom tak vždy musí byť zahraničná právnická osoba aj v prípade, že pôjde o spor týkajúci sa jej organizačnej zložky. Rozhodnutia, na ktoré poukázal žalobca v odvolaní, nemohol odvolací súd na posudzovanú vec aplikovať, pretože sa týkali označenia žalovaného ako štátu s nesprávne uvedeným orgánom, ktorý mal štát v konaní zastupovať. Súd prvej inštancie preto napadnutým rozsudkom rozhodol vecne správne, keď žalobu zamietol z dôvodu premlčania uplatneného nároku. Právo žalobcu na náhradu škody v tomto prípade podlieha dvojročnej subjektívnej premlčacej dobe, ktorá márne

uplynula 30. mája 2016, keďže k 30. máju 2014 bol zdravotný stav žalobcu ustálený posudkom o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia vypracovaného Y. Y. N.. Žalobca si svoj nárok voči žalovanému s právnou subjektivitou neuplatnil v dvojročnej subjektívnej premlčacej dobe, nakoľko návrh na zmenu subjektov na strane žalovaného podal až 11. apríla 2017. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej ako „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Vo vzťahu k namietanej vade zmätočnosti konania podľa § 420 písm. f) CSP argumentoval, že súd prvej inštancie ho v rozpore so znením a účelom § 43 ods. 1 OSP nevyzval na odstránenie nedostatkov v označení žalovaného, čím mu v spojení s neskorším nesprávnym právnym posúdením otázky spočívania premlčacej doby znemožnil prístup k súdu a odňal mu právo na riadny a spravodlivý proces. Tento nesprávny postup následne potvrdil aj odvolací súd, čím znemožnil dovolateľovi konať pred súdom. Na podporu svojej dovolacej argumentácie poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4Cdo/219/2016, 1Cdo/90/2004 (R 46/2005), 1Cdo/51/2016, 4Cdo/150/2019 a rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. I. ÚS 540/2015-10, II. ÚS 675/2016 a IV. ÚS 1/02. Taktiež citoval z rozhodnutia veľkého senátu občianskoprávného a obchodného kolégia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 31Cdo/2847/2011. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP uviedol, že rozhodnutie sporu záviselo od vyriešenia právnej otázky, kto je subjektom konania na strane žalovaného a či spôsob, akým dovolateľ žalovaného vymedzil, resp. jeho označenie opravil, možno považovať za účinný a súd má povinnosť naň prihliadnuť a aké právne účinky mu priznáva. V súvislosti s touto právnou otázkou poukázal na novú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu (uznesenie z 18. októbra 2019 sp. zn. 4Cdo/150/2019, uznesenie z 26. septembra 2017 sp. zn. 1Cdo/51/2016), podľa ktorej v obdobných prípadoch vzniká súdu povinnosť postupovať podľa § 43 ods. 1 OSP a vyzvať stranu na odstránenie vady žaloby. S uvedeným súvisí aj nesprávne právne posúdenie nároku dovolateľa zo strany súdu prvej inštancie, podľa ktorého podaním žaloby 28. októbra 2014 nedošlo k spočívaniu premlčacej doby, nakoľko bol ako žalovaný označený nespôsobilý subjekt. Na tomto mieste poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej socialistickej republiky sp. zn. 4Cz/32/81. Dovolateľ má za to, že k spočívaniu premlčacej lehoty došlo už podaním žaloby 28. októbra 2014, v dôsledku čoho uplatnený nárok nie je premlčaný. Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhol rozsudky súdov nižších inštancií zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3.1. V osobitnom podaní zároveň navrhol odložiť právoplatnosť rozsudku odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie z dôvodu existencie hrozby ťažko napravitelnej ujmy spôsobenej výkonom rozhodnutia, ktorým bude dovolateľovi uložená povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov konania, a to najmä s ohľadom na jeho zdravotný stav a finančnú situáciu.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že postupom súdov nižších inštancií nedošlo k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý súdny proces, resp. k porušeniu jeho iných práv a ani k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Pochybením na strane dovolateľa, t. j. podaním žaloby proti procesne nespôsobilému subjektu, nedošlo k spočívaniu plynutia premlčacej lehoty na uplatnenie si nároku na náhradu škody na zdraví. Spor bol podľa jej názoru rozhodnutý v súlade s platným právnym poriadkom Slovenskej republiky a relevantnou judikatúrou. Dovolanie navrhla odmietnuť alebo zamietnuť a uplatnila si náhradu trov konania.

5. V priebehu odvolacieho konania odvolací súd z obsahu spisu a Obchodného registra zistil, že na základe zmluvy o predaji podniku zo 17. decembra 2021 došlo s účinnosťou k 19. decembru 2021 k prevodu podniku zo spoločnosti Generali Poist'ovňa, a. s., so sídlom: Lamačská cesta 3/A, 841 04 Bratislava, IČO: 35 709 332, na spoločnosť Generali Česká pojišť'ovna a.s., so sídlom: Spálená 75/16, Nové Město, 110 00 Praha 1, IČO: 45 272 956, ktorá tak vstúpila do všetkých práv a povinností vyplývajúcich z poistných zmlúv Generali Poist'ovňa, a. s. vrátane práv, povinností a nárokov už uplatnených v súdnych konaniach vedených voči Generali Poist'ovňa, a. s. Z tohto dôvodu odvolací súd v záhlaví rozsudku ako žalovaný subjekt označuje Generali Česká pojišť'ovna a.s.

6. Čo sa týka návrhu dovolateľa na odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia, dovolací súd nezistil splnenie predpokladov pre takéto rozhodnutie (§ 444 ods. 2 CSP) a v súlade s jeho ustálenou praxou o tom nevydal samostatné uznesenie.

7. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

8. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

12. Dovolateľ podal 28. októbra 2014 na súde žalobu, v ktorej jednoznačne ako žalovanú označil Genertel poisťovňa a.s. pobočka poisťovne z iného členského štátu, Lamačská cesta 3/A, 841 04 Bratislava, IČO: 36 869 511, t. j. subjekt bez procesnej spôsobilosti. Súd prvej inštancie žalobu zamietol z dôvodu premĺčania uplatneného nároku. Dvojročná subjektívna premĺčacia doba márne uplynula 30. mája 2016 a k jej spočívaniu podľa § 112 Občianskeho zákonníka nedošlo, nakoľko žaloba smerovala proti procesne nespôsobilému subjektu.

13. Vada konania predpokladaná v § 420 písm. f) CSP spočíva podľa dovolateľa v tom, že súd prvej inštancie ho v rozpore s § 43 ods. 1 OSP nevyzval na odstránenie nedostatkov podania - konkrétne označenia žalovaného subjektu. Týmto nesprávnym procesným postupom mu mal súd prvej inštancie a následne aj odvolací súd znemožniť realizáciu procesného práva na opravu vadnej žaloby. Dovolateľ na podporu svojho tvrdenia o nesprávnom procesnom postupe súdov nižších inštancií poukázal na niekoľko rozhodnutí najvyššieho a ústavného súdu, z ktorých však v danej veci podľa názoru odvolacieho súdu nemožno vychádzať.

14. V dovolateľom označenom rozhodnutí najvyššieho súdu z 25. októbra 2017 sp. zn. 4Cdo/219/2016 najvyšší súd skonštatoval, že odvolací súd dôsledne nerozlišoval medzi nedostatkom podmienky konania a vadou žaloby ako navzájom nezameniteľnými pojmami procesného práva, ktoré majú odlišné dôsledky a s ktorými sa spája aj rozdielny postup súdu. Označenie žalovaného bolo v tomto prípade nejasné, pretože žalobkyňa za žalovaného označila Stály rozhodcovský súd (bez právnej subjektivity), avšak s dovetkom „pri IURO z.z.p.o., so sídlom Miletičova 7, 821 08 Bratislava“. Nebolo teda zrejmé, či za stranu sporu bol označený rozhodcovský súd alebo jeho zriaďovateľ, a preto mal súd prvej inštancie povinnosť postupom podľa § 43 OSP pokúsiť sa o odstránenie tejto vady žaloby a až potom sa zaoberať

otázkou existencie procesnej podmienky - spôsobilosti byť účastníkom konania na strane žalovaného. Tento prípad je tak odlišný od súdnej veci, pretože dovolateľ v žalobe jednoznačne a nezameniteľne označil za žalovaného organizačnú zložku zahraničnej právnickej osoby, ktorá nemá procesnú subjektivitu (Genertel poisťovňa a.s. pobočka poisťovne z iného členského štátu). Z obsahu žaloby nevyplývajú žiadne pochybnosti o tom, ktorý subjekt je uvedený ako žalovaný, súd prvej inštancie preto nemal zákonný dôvod postupovať podľa § 43 OSP.

15. V druhom, dovolateľom označenom rozhodnutí najvyššieho súdu z 23. novembra 2004 sp. zn. 1Cdo/90/2004 (R 46/2005), spôsob označenia žalovaného v žalobe obsahuje úplné znenie obchodného mena spoločnosti PRIMA ZDROJ holding, a.s. spolu s prideleným identifikačným číslom. Za úplným obchodným menom spoločnosti nasleduje označenie Obchodná spoločnosť Spiš; žalobca tým mal zrejme podľa názoru súdu v úmysle upresniť, ktorej organizačnej zložky sa vec týka. Žalobca uviedol nesprávne sídlo žalovaného, čo súd označil ako pochybenie, avšak nemajúce za následok zámenu dvoch subjektov. Vzhľadom na uvedené dovolací súd skonštatoval nasledovné: „Ak uvedenie označenia organizačnej zložky za obchodným menom žalovaného pri označení v žalobe vzbudzovalo pochybnosť o tom, či má byť Obchodná spoločnosť Spiš účastníkom, alebo sa týmto označením len podáva bližšia informácia o tom, že sa spor tejto týka organizačnej zložky, išlo len o nepresnosť, či neúplnosť podania (žaloby). V takom prípade mal súd prvého stupňa podľa § 43 ods. 1 O.s.p. žalobcu vyzvať, aby nepresnosť v označení odstránil a žalovaného označil správne alebo túto nepresnosť odstrániť sám, pretože si nevyžadovala žiadnu procesnú aktivitu z jeho strany. Ak je teda v žalobe pri označení účastníka okrem úplného obchodného názvu podniku uvedená aj organizačná zložka, ktorej sa spor týka, nie je to dôvod na zastavenie konania.“ Aj v tomto rozhodnutí teda dovolací súd riešil iný prípad a nemožno ho použiť na podporu dovolacej argumentácie dovolateľa, keďže vychádza z inej procesnej situácie spočívajúcej v označení žalovaného subjektu v žalobe.

16. Spoločným menovateľom ďalších rozhodnutí označených v dovolaní (uznesenie najvyššieho súdu z 18. októbra 2019 sp. zn. 4Cdo/150/2019, uznesenie ústavného súdu z 9. decembra 2015 č. k. I. ÚS 540/2015-10 a nález ústavného súdu z 12. januára 2017 sp. zn. II. ÚS 675/2016) je riešenie otázky, či žalovaným subjektom je štát - Slovenská republika alebo štátny orgán, ktorý má v mene štátu konať podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“), resp. podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Ak žalobca v žalobe označí za žalovaného štátny orgán, aj keď z obsahu žaloby vyplýva, že si uplatňuje nárok na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z., ide o zjavný rozpor medzi skutkovým a právnym odôvodnením žaloby, ktorou bol uplatnený nárok zo zodpovednosti štátu a označením žalovaného, ktorý je len orgánom konajúcim v mene štátu. Daný rozpor spôsobuje nezrozumiteľnosť žaloby vo forme neurčitého, nepresného označenia žalovaného subjektu. Postup súdu v tomto prípade má spočívať vo výzve žalobcu na odstránenie tejto vady žaloby v určenej lehote a poučení, ako treba vadu v označení žalovaného vykonať (§ 129 CSP, predtým § 43 OSP). Je ale nevyhnutné zdôrazniť, že tento postup je použiteľný iba v prípade tohto špecifického nároku a nie je možné ho zovšeobecniť. Ak pôjde o nárok, ktorého právny základ bude daný podľa iných hmotnoprávných predpisov, kde vecná legitímácia nevyplýva priamo zo zákona, takýto postup by znamenal zásah do rovnosti strán, pretože súd by v podstate nahrádzal žalobcu, ktorý jediný má oprávnenie stanoviť okruh strán v spore (pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 490 - 493).

17. Uznesenie najvyššieho súdu z 26. septembra 2017 sp. zn. 1Cdo/51/2016 sa týkalo prípadu, kedy žalobca síce formálne za žalovaného označil Slovenskú republiku, pričom štátnym orgánom, ktorý má za ňu konať je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, avšak zo skutkového a právneho odôvodnenia žaloby nepochybne vyplývalo, že sa domáha určenia neplatnosti výpovede a zaplatenia náhrady mzdy voči svojmu zamestnávateľovi - služobnému úradu, ktorým je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Tento vnútorný logický rozpor žaloby mal za následok jej nezrozumiteľnosť z dôvodu neurčitosti, ktorý žalobca odstránil z vlastnej iniciatívy. Odvolací súd ale s Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky bez

ďalšieho nekonal a od žalobcu nesprávne vyžadoval podanie návrhu na zámenu žalovaného, čím mu znemožnil realizáciu jeho procesného práva na opravu vadnej žaloby vyplývajúceho mu z § 43 ods. 1 OSP. Ani tento prípad tak nie je identický s prejednáványm sporom, a preto z neho nemožno vychádzať.

18. Pre úplnosť dovolací súd ešte uvádza, že nález ústavného súdu z 26. septembra 2002 sp. zn. IV. ÚS 1/02, na ktorý dovolateľ poukazoval, sa tiež týkal inej ako súdnej veci. Ústavný súd v tomto rozhodnutí zaujal právny názor, že výklad a používanie § 43 ods. 1 a 2 OSP musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ale uvedené nemožno vytrhávať z kontextu prejednávanej veci. Sťažovateľka v tomto prípade uplatnila svoje základné právo na súdnu ochranu podaním žaloby, ktorej obsah na výzvu súdu ešte čiastočne podľa jej možnosti doplnila. Okresný súd neakceptoval toto doplnenie a konanie podľa § 43 ods. 2 OSP zastavil, pričom proti takémuto uzneseniu o zastavení konania nebolo odvolanie prípustné. Sťažovateľke však uložil doplniť také údaje v žalobe, ktoré nepožadoval zákon (§ 42 ani § 79 ods. 1 OSP) a nevzal do úvahy to, že procesné podmienky (§ 103 OSP) súd skúma z úradnej povinnosti. Ústavný súd uviedol, že v tomto smere nemožno ukladať účastníkovi povinnosť predkladať také dôkazy, z ktorých by všeobecný súd chcel vyvodiť ďalšie zistenia o existencii alebo neexistencii podmienky konania. Ako je zrejmé z uvedeného, všeobecný súd ani ústavný súd tu neriešili situáciu, keď žalobca označí v žalobe žalovaného bez právnej subjektivity.

19. Rozborom uvedených rozhodnutí možno dospieť k záveru, že odvolací súd, ktorý potvrdil prvoinštančné rozhodnutie, svojim procesným postupom nezaťažil konanie vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f) CSP. V prípade dovolateľa neboli splnené zákonné predpoklady na použitie postupu § 43 ods. 1 OSP, pretože z jeho žaloby nevyplýval žiadny rozpor ohľadom skutočnosti, koho mal v úmysle žalovať. Ak súd prvej inštancie nepoučil, resp. nevyzval dovolateľa na opravenie žalovanej strany tak, aby táto mala procesnú subjektivitu, neporušil jeho právo na spravodlivý proces. Nemožno preto hovoriť o odmietnutí spravodlivosti.

20. Dovolací súd pristúpil k posúdeniu dovolania aj z hľadiska druhého uplatneného dovolacieho dôvodu - nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

21. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

22. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyskytla nejednotnosť navonok prejavovaná v prijatí odlišných právnych názorov. Ide teda o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, avšak právne názory dovolacích senátov sa ešte neustálili (nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu).

23. Podľa názoru dovolateľa rozhodnutie v danej veci záviselo od vyriešenia právnej otázky „kto je subjektom konania na strane žalovaného a či spôsob, akým žalobca žalovaného vymedzil, resp. jeho označenie opravil, možno považovať za účinný a súd má povinnosť naň prihliadnuť a aké právne účinky mu priznáva.“ Na tomto mieste poukázal na „novú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu“, konkrétne uznesenie z 18. októbra 2019 sp. zn. 4Cdo/150/2019 a uznesenie z 26. septembra 2017 sp. zn. 1Cdo/51/2016, ktoré sú rozdielne oproti starším rozhodnutiam dovolacieho súdu, na ktoré odkazuje žalovaná a súdy nižších inštancií (žiadne „staršie“ rozhodnutia dovolateľ v tejto súvislosti v dovolaní nešpecifikoval, pozn. dovolacieho súdu). Ako už bolo podrobne uvedené v bodoch 16. a 17. tohto rozsudku, rozhodnutia sp. zn. 4Cdo/150/2019 a 1Cdo/51/2016 vychádzajú z odlišného skutkového a právneho stavu, pričom sa v nich vôbec nerieši situácia, keď žalobca v žalobe označí ako žalovaného subjekt bez procesnej subjektivity. Dovolateľ tak v dovolaní nepoukázal na konkrétne rozhodnutia

dovolacieho súdu, ktoré by nastolenú otázku riešili odlišným spôsobom.

24. Dovolateľ namietal aj nesprávne právne posúdenie otázky premlčania uplatneného nároku. Tvrdil, že jeho nárok premlčaný nie je, pretože k spočívaniu premlčacej doby došlo podaním žaloby na súde dňa 28. októbra 2014. Na tomto mieste argumentoval rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej socialistickej republiky z 22. decembra 1981 sp. zn. 4Cz/32/81, podľa ktorého: „Nejde o zmenu účastníka v zmysle ustanovenia § 92 ods. 2 O. s. p., ak namiesto nižšej organizačnej zložky spoločenskej organizácie, ktorá sama nemá spôsobilosť mať práva a povinnosti, je v priebehu konania správne označený orgán alebo organizačná zložka spoločenskej organizácie, ktoré majú spôsobilosť byť účastníkom konania. Z hľadiska premlčania je právo v takom prípade uplatnené už podaním návrhu na začatie konania.“ Napriek tomu, že v žalobe označená žalovaná bola bez právnej subjektivity, účinky včasného uplatnenia nároku nastali od podania žaloby a nie až od správneho označenia účastníka. Dovolací súd však dáva do pozornosti dovolateľa skutočnosť, že tento právny názor bol prekonaný jeho neskoršou rozhodovaciu praxou.

25. V prvom rade dovolací súd poukazuje na rozhodnutie z 28. novembra 2001 sp. zn. 5Cdo/130/2001 (publikované ako judikát R 45/2003), ktorého právna veta znie: „Ak v žalobe označený účastník nemá právnu subjektivitu (nie je spôsobilý byť účastníkom súdneho konania), nemôže súd pripustiť, aby na jeho miesto vstúpil do už začatého konania subjekt s právnu subjektivitou; nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania je neodstrániteľným nedostatkom podmienky tohto konania, pre ktorý treba konanie zastaviť.“

26. V rozhodnutí z 1. novembra 2004 sp. zn. 3Cdo/92/2004 (76/2004 ZSP) dospel dovolací súd k záveru, že ak je žalovaný v žalobe označený úplne, presne, určito a zrozumiteľne, nie je vadou tohto podania skutočnosť, že nemá spôsobilosť byť účastníkom konania; ide o nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť. V tomto prípade žalobca označil za žalovaného obecný úrad, teda subjekt nespôsobilý byť účastníkom konania. Z obsahu žaloby nevyplývalo, že by sa pri označovaní žalovaného vyskytla chyba v písaní alebo iná zrejma nesprávnosť alebo že by údaj označujúci žalovaného bol v logickom rozpore s petitom alebo s opísaním rozhodujúcich skutočností, súd prvej inštancie preto nemal dôvod postupovať podľa § 43 OSP, pretože žaloba nebola vadným podaním v zmysle uvedeného ustanovenia. Podaním žaloby proti subjektu nespôsobilému byť účastníkom konania nemohol vzniknúť procesnoprávny vzťah medzi žalobcom a žalovaným, nakoľko tu od začiatku chýbal jeden z jeho základných prvkov - spôsobilá strana občianskoprávneho sporu. Na uvedenom nemení nič ani skutočnosť, že žalobca pred právoplatným skončením konania názov žalovaného upresnil.

27. Dovolací súd na zhrnutie uvádza, že v danom spore bol dovolateľom v žalobe označený žalovaný subjekt úplne, presne, určito a zrozumiteľne, pričom vadou podania (žaloby) nie je skutočnosť, že tento subjekt - organizačná zložka podniku zahraničnej osoby, nemá procesnú subjektivitu. Ide o nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť. Súd prvej inštancie preto nemal dôvod postupovať podľa § 43 ods. 1 OSP (v súčasnosti § 129 CSP) a vyzvať dovolateľa na opravu žaloby, pretože jeho žaloba nebola vadným (nesprávnym, neúplným alebo nezrozumiteľným) podaním v zmysle daného ustanovenia. Z uvedeného potom vyplýva záver, že podanie žaloby proti procesne nespôsobilému subjektu nemôže mať za následok spočívanie premlčacej doby podľa § 112 Občianskeho zákonníka.

28. S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že podané dovolanie je prípustné, ale nie je dôvodné, a preto ho podľa § 448 CSP zamietol.

29. Žalovaná bola v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 255 ods. 1 CSP) a vznikol jej nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

30. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.